

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС ТАЛАНТІВ
УКРАЇНА-ВЕСНА 2026

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ

АВТЕНТИЧНА УКРАЇНА

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ

ВЕЛИКОДНІХ ТРАДИЦІЙ РІДНОГО КРАЮ

НАД ДОСЛІДЖЕННЯМ ПРАЦЮВАЛИ

**Сухоярська Анна
Сергіївна**

учениця 10 класу

Лисянського ліцею №2

Лисянської селищної
ради

Черкаської області

НАША НЕЙМОВІРНА ЗІРОЧКА

На престижному міжнародному турнірі з боксу «7th Riga Ladies Boxing Cup» у Латвії, де було представлено 150 учасників з 15 країн, Анічка Сухоярська гідно представила Україну та виборола срібну медаль для своєї країни!

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Тернова
Леся Олексіївна,
учитель технологій та фізики
Лисянського ліцею №2
Лисянської селищної ради
Черкаської області,
учитель вищої кваліфікаційної
категорії,
учитель-методист

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

визначається як важливістю національного виховання, так і збереженням та відродженням народних традицій, звичаїв та обрядів рідного краю

ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ

простежити та дослідити великодні традиції, звичаї та обряди Лисянщини

ОЛЕКСА ІВАНОВИЧ ВОРОПАЙ (ОЛЕКСА СТЕПОВИЙ)

**Олѣкса Ів́анович
Воропай** -- (псевдонім
Олекса Степовий)
(1913 — 1989)
український етнограф,
фольклорист, біолог,
письменник

«Звичаї, а також мова — це ті
найміцніші елементи, що
об'єднують окремих людей в
один народ, в одну націю...»
писав **Олекса Воропай** у
своєму етнографічному нарисі
«Звичаї нашого народу»

ХРАНИТЕЛІ СТАРОЖИТНОСТЕЙ УКРАЇНИ

**Микола Андрійович
Маркевич**
(1804 — 1860)
— український
історик, етнограф,
фольклорист, поет,
композитор

**Вадим Михайлович
Щербаківський**
(1876 — 1957)
— український
історик, археолог,
етнограф,
мистецтвознавець

**Олєкса Ів́анович
Воропай --**
(псевдонім Олєкса
Степовий)
(1913 — 1989)
український етнограф,
фольклорист, біолог,
письменник

**Василь
Тимофійович
Скуратівський**
(1939-2005)
український
народознавець,
письменник,
видавець

**Лідія
Григорівна
Орел**
(1937) —
український
етнограф

ХРАНИТЕЛІ СТАРОЖИТНОСТЕЙ УКРАЇНИ

**Микола
Андрійович
Маркевич**
(1804 — 1860)

Праці
Миколи Маркевича: «**Історія
Малоросії**» (у п'яти томах,
1842-1843), етнографічна
збірка – «**Звичаї, повір'я,
кухня та напої сучасних
малоросіян**» (1860)

Що саме «*істівне для освячення*»
несли і везли возами наші предки до
церкви, описує Микола Маркевич у
своїй праці «**Звичаї, повір'я, кухня та
напої сучасних малоросіян**»: «Тут і
виявляється цілком українське
хлібосолюство... Немає господаря, який
би не мав до цього дня *поросяти,
ковбаси, паски і кількох червоних яєць*»

УКРАЇНСЬКА ЕТНОГРАФІЯ ЛИСЯНЩИНИ

Українські народні традиції
це втілення рис характеру українського народу в його побут, у звичаї, що супроводжують життя кожної людини від народження до смерті, передаються від дідів до онуків уже не одну сотню, а може, й тисячу років

ВЕЛИКДЕНЬ. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ

ОСВЯЧЕННЯ ПАСХАЛЬНИХ КОШИКІВ НА ЛИСЯНЩИНІ

Свято-Михайлівський храм. Світле Христове Воскресіння

Освячення Пасхальних кошиків на Лисянщині

У ніч на Світле Христове

Воскресіння в храмах проходить
Пасхальна служба, що прославляє

Воскресіння Христа, примирення
Бога і людини, перемогу добра над

злом і життя над смертю

Віряни беруть до церкви пасхальні

кошики, щоб освятити головні

великодні страви.

Примітка. Фото надані регентом Свято-Михайлівського храму Кузьменко С.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕЛИКОДНІХ СТРАВ ЛИСЯНЩИНИ «ПРАЗНИКОВИЙ» ХЛІБ: БАБИ І ПАСКИ

Рецепт випікання пасок від родини Тернових (селище Лисянка)

Великодні паски

Приготування тіста
для пасок

Формування пасок

Примітка. Фото надані родиною Тернових

ВЕЛИКДЕНЬ. ВОСКРЕСІННЯ ГОСПОДНЄ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ. НАСТУПНІСТЬ ПОКОЛІНЬ

НАСТУПНІСТЬ ПОКОЛІНЬ
Родина Тернових. Лисянка

ВЕЛИКОДНІ ПАСКИ ТА КРАШАНКИ

Примітка. Фото надані родиною Тернових

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОФОРМЛЕННІ ВЕЛИКОДНІХ СТРАВ

НАСТУПНІСТЬ ПОКОЛІНЬ
Автор фото та великодніх страв:
Палічук Юлія (родина Тернових)

НАСТУПНІСТЬ ПОКОЛІНЬ

РОДИНА ЧУПОТИ КАТЕРИНИ ВАСИЛІВНИ

Освячення пасхальних кошиків роудиною
Чупоти К.В.
*Перший у житті Великдень у найменшої
правнучки*

**БАБУСЯ
ПРАБАБУСЯ**

- **БЕРЕГИНЯ РОДУ**
- Чупота Катерина Василівна

**ДОЧКИ
ЗЯТІ**

- **ДОЧКИ ТА ЗЯТІ, СИН ТА НЕВІСТКА**
- Леся та Ірина,
- Олексій та Сергій
- Юрій та Оксана

**ВНУЧКИ
ПРАВНУЧКИ**

- **ВНУЧКИ ТА ПРАВНУЧКИ**
- Альона та Юра з дітьми: Катрусєю та Соломією;
- Катя з Веронікою

Примітка. Фото надано роудиною Чупоти К.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕЛИКОДНІХ СТРАВ РІДНОГО КРАЮ

ІНФОРМАНТ ПОЛЬОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ
КОВАЛЬ ОКСАНА ЙОСИПІВНА
26.02.1934
с. Чижівка

Інформант Коваль О.Й. повідала свої рецепти фарбування крашанок.

Коваль О. Й. замочує лушпиння цибулі у **Чистий четвер** так, як фарбує крашанку у **Великодню суботу**, щоб «були свіженькі».

Для отримання більш насиченого кольору бере лушпиння темного кольору. Але ніколи майстриня не користується хімічними барвниками. «**Бо роблю все, як мене бабуня та мама навчили**», — говорить Оксана Йосипівна.

ВІДРОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ. ІНФОРМАНТ КОВАЛЬ О.Й.

Фарбування крашанок природними барвниками від Коваль О.Й. (1934 р. н.), с. Чижівка

На Лисянщині **темно-червону** фарбу готують із *відвару цибулиння, з кори дикої яблуні* отримують **жовту фарбу**, з *молодого березового листа – салатову, з шишечок вільхи – брунатну.*

НАСТУПНІСТЬ ПОКОЛІНЬ

Фарбування великодніх крашанок натуральними фарбниками
від родини Сухоярської Наталії Василівни

**ІНФОРМАНТ СУХОЯРСЬКА
НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА (1959 р. н.)**

Наступність поколінь у родині
Сухоярських

Відтворення фарбування крашанок природними барвниками
Автор фото – Сухоярська Анна

ВІДРОДЖЕННЯ МИСТЕЦТВА ФАРБУВАННЯ ВЕЛИКОДНІХ ПАСОК ПРИРОДНИМИ ФАРБНИКАМИ

Інгредієнти:

- Яйця (курячі білі та перепелині)
- Каркаде (для фіолетового кольору)
- Куркума мелена (для жовтого кольору)
- Буряк столовий (для червоного кольору)
- Кропива (для зеленого кольору)
- Червонокачанна капуста (для синього кольору)
- Оцет

ФАРБУВАННЯ ВЕЛИКОДНІХ КРАШАНОК НАТУРАЛЬНИМИ БАРВНИКАМИ ВІД СУХОЯРСЬКОЇ АННИ

ПОСЛІДОВНІСТЬ РОБОТИ

1. Підготуємо яйця до варіння, попередньо вимивши їх в теплій воді із содою
2. Кропиву миємо під проточною водою, заливаємо водою, варимо 20 хв.
3. Червонокочанну капусту дрібно шинкуємо, заливаємо водою, варимо 20 хв.
4. Буряк столовий тремо на терці, заливаємо водою, варимо протягом 20 хв.
5. Каркаде заливаємо водою та варимо протягом 20 хв.
6. Куркуму мелену засипаємо у каструлю, заливаємо кип'ячою водою, добре розмішуємо.
7. Всі відвари охолоджуємо і даємо настоятися 40-50 хв.

ФАРБУВАННЯ ВЕЛИКОДНІХ КРАШАНОК НАТУРАЛЬНИМИ БАРВНИКАМИ ВІД СУХОЯРСЬКОЇ АННИ

8. Готові відвари процідити, якщо хочемо отримати фарбовані яйця з ефектом мармуру, то відвари можна не проціджувати.

9. У готові відвари додаємо по 1-2 ст.л. оцету для насиченого кольору та для міцності фарбування.

10. Опускаємо відварені яйця у наші фарбники та залишаємо на 3-8 годин. Якщо залишити яйця фарбуватися на цілу ніч, то отримуємо максимально насичений відтінок.

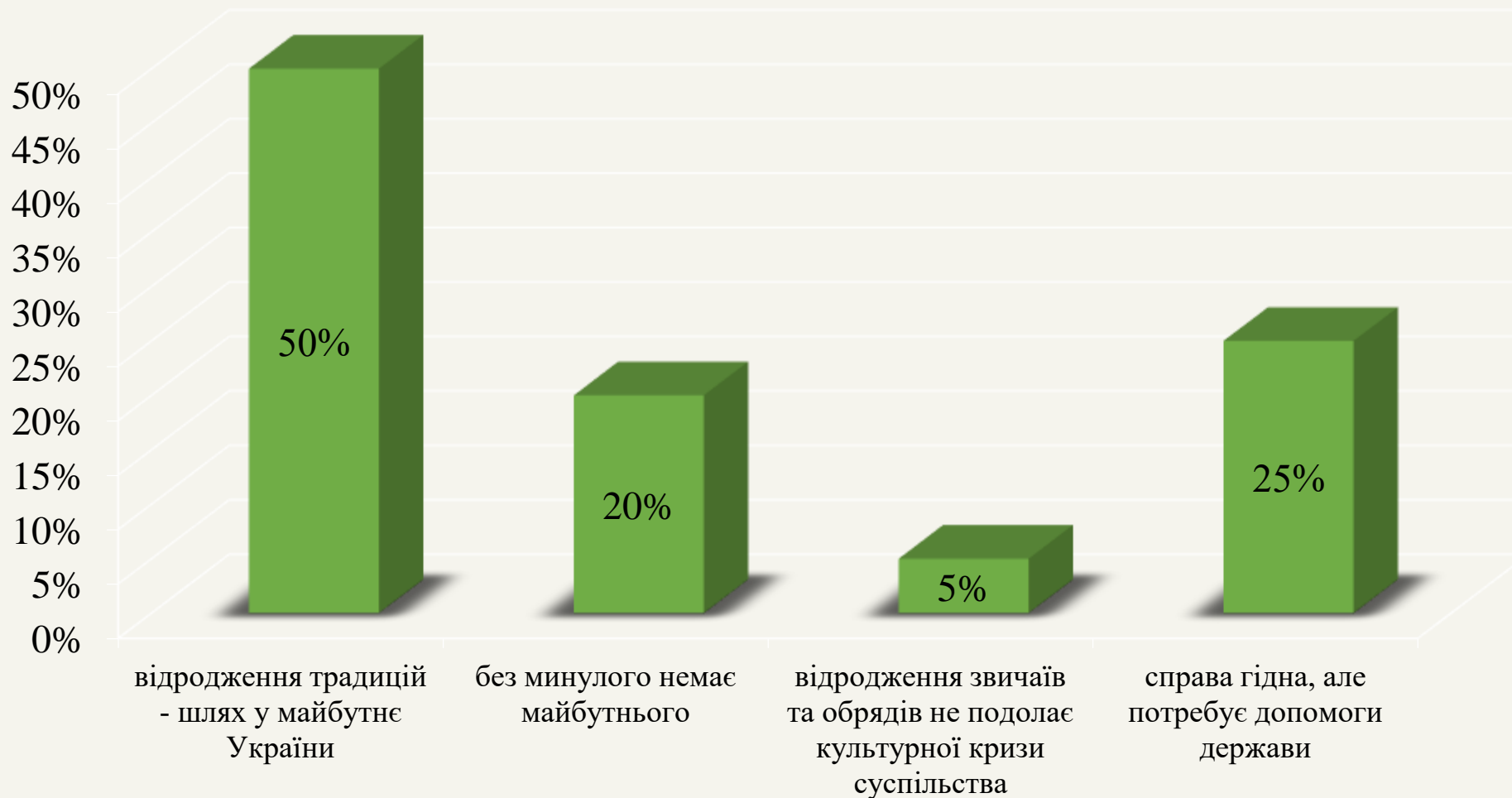

ВІДЕОЗАПИС ФАРБУВАННЯ ВЕЛИКОДНІХ КРАШАНОК НАТУРАЛЬНИМИ БАРВНИКАМИ ВІД СУХОЯРСЬКОЇ АННИ

СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Відродження українських традицій, звичаїв, обрядів: крок у минуле чи шлях у майбутнє?
Які аргументи вважаєте переконливими?

Відродження українських традицій, звичаїв, обрядів: крок у минуле чи шлях у майбутнє?

Як ви ставитеся до відродження українських традицій, звичаїв, обрядів ?

Відродження українських традицій, звичаїв, обрядів: крок у минуле чи шлях у майбутнє?

Що потрібно зробити, аби справа відродження традицій, звичаїв, обрядів знайшла більш широку підтримку серед українців?

ВИСНОВОК

- Під час науково-дослідницької роботи велику увагу приділено **вивченню автентичних великодніх обрядів** Лисянщини, досліджено їх **історичне коріння**.
- **Зафіксовано численні обряди, практики та рецепти**, що передаються з покоління в покоління і відображають **самобутність регіону**.
- Зібраний матеріал має **практичну цінність**, а **отримані результати** можуть стати основою для створення **освітніх проєктів**, спрямованих на відродження традицій рідного краю та **подальших досліджень у галузі етнографії Лисянщини**.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

**Щасливий той народ, який
зберіг зв'язок з
культурою своїх предків.**

**Могутнє його коріння,
високо і вільно
розростається крона його
духовності !**